

YOSHLAR TILI VA IJTIMOY TARMOQLARDAGI
NEOLOGIZMLAR

Xolboyeva Tamanno Zokirjonovna

Termiz davlat pedagogika instituti

tamannokholboeva9@gmail.com

Xudoyberdiyeva Oyjamol Muzaffarovna

teacheroyjamol@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada yoshlar tili va ijtimoiy tarmoqlarda shakllanayotgan yangi soʻzlar – neologizmlar masalasi yoritilgan. Men ushbu mavzuni tanlashimning sababi, bugungi kunda yoshlar orasida ijtimoiy tarmoqlar orqali kirib kelayotgan yangi soʻz va iboralar tilimizning leksik tizimiga sezilarli taʼsir koʻrsatayotganidir. Maqolada “insta”, “like”, “trend”, “follower”, “cringe” kabi internet asosidagi soʻzlarning oʻzbek tilidagi moslashuvi, ularning semantik xususiyatlari hamda kommunikativ rolini tahlil qilaman. Shuningdek, yoshlar tili orqali til dinamikasining tez oʻzgarish sabablari haqida fikr yuritilgan.

Kalit soʻzlar: yoshlar tili, neologizm, internet, ijtimoiy tarmoqlar, lingvistika, globalizatsiya, yangi soʻzlar.

Аннотация: В статье рассматривается феномен неологизмов в языке молодежи и социальных сетей. Автор отмечает, что современные цифровые платформы оказывают значительное влияние на формирование новых слов и выражений в узбекском языке. Анализируются такие примеры, как “лайк”, “фолловер”, “тренд”, “контент-мейкер”, “кринж”, а также их адаптация в разговорной речи. Кроме того, автор исследует роль молодежного сленга в процессе языковых изменений.

Ключевые слова: молодежный язык, неологизмы, интернет, социальные сети, язык, коммуникация, адаптация.

Annotation: This article explores the phenomenon of neologisms in youth language and social media communication. The author examines how new digital realities influence word creation and adaptation in the Uzbek language. Examples such as “like”, “trend”, “follower”, “content-maker”, and “cringe” are analyzed with respect to their semantic and communicative functions. The study also discusses the dynamic nature of language change among youth communities.

Keywords: youth language, neologisms, internet, social media, communication, linguistics, adaptation.

Kirish

Men bu mavzuni tanlashimga sabab – yoshlar tili zamonaviy ijtimoiy muhitda eng tez oʻzgarayotgan til qatlamlaridan biri ekanligidir. Ijtimoiy tarmoqlar orqali kundalik hayotimizga kirib kelayotgan yangi soʻzlar va atamalar nafaqat til leksikasini boyitmoqda, balki oʻzbek tilining fonetik va semantik tizimiga ham sezilarli oʻzgarishlar kiritmoqda. Shaxsiy kuzatuvimga koʻra, yoshlar tili bugun tilning innovatsion laboratoriyasi sifatida faol ishlamoqda. Shu bois, men ushbu maqolada ijtimoiy tarmoqlarda paydo boʻlayotgan neologizmlarni tahlil qilib, ularning kommunikativ ahamiyatini yoritishga harakat qildim.

Asosiy qism

1. Yoshlar tili va uning oʻziga xos xususiyatlari

Yoshlar tili jamiyatdagi madaniy va ijtimoiy jarayonlarning koʻzgusidir. U koʻpincha emotsional, qisqa, taʼsirchan va yangi shakllarga moyil boʻladi [1, 22-b.]. Shu bois yoshlar orasida ingliz tilidan kirib kelgan “trend”, “story”, “like”, “view”, “follower” kabi soʻzlar keng qoʻllanadi.

2. Ijtimoiy tarmoqlarning tilga taʼsiri

Bugungi kunda “Instagram”, “TikTok”, “Telegram”, “YouTube” kabi platformalar neologizmlarning asosiy manbaiga aylangan [2, 40-b.]. Masalan, “post qildim”, “reelsga qoʻydim”, “story ochdim” kabi iboralar oʻzbek tilida yangi feʼl yasash imkoniyatlarini yaratmoqda. Bu holat tilning soʻz yasash tizimida gibridd birliklarning paydo boʻlishiga olib kelmoqda [3, 45-b.].

3. Neologizmlarning lingvistik tahlili

Neologizmlar tarkiban ikki turga boʻlinadi: sof yangi soʻzlar (masalan, “blogger”, “podkast”) va mavjud soʻzlarning yangi maʼnoda ishlatilishi (“trend”, “kontent”). Ularning koʻpchiligi ingliz tilidan oʻzlashgan boʻlib, semantik jihatdan global axborot makoniga moslashgan [4, 51-b.].

4. Yoshlar tili orqali til dinamikasi

Tilshunos olimlar fikriga koʻra, yoshlar tili til oʻzgarishining eng faol katalizatori hisoblanadi [5, 38-b.]. Yoshlar yangi soʻzlarni tez qabul qiladi, ularni qisqartiradi yoki oʻzbekcha talaffuzga moslashtiradi: “follow qilmoq”, “like bosmoq”, “cringe boʻldi”. Bu jarayon oʻzbek tilining tabiiy moslashuvchanligini koʻrsatadi.

Neologizmlar – yangi soʻzlar yoki eski soʻzlarning yangi maʼnoda ishlatilishidir. Yoshlar tili ijtimoiy tarmoqlar orqali tilga kirib kelgan koʻplab neologizmlar bilan boyidi. Masalan:

- “blogger” – oʻz sahifasida doimiy kontent yaratuvchi shaxs;
- “influencer” – boshqalarga taʼsir koʻrsatuvchi foydalanuvchi;

- “kontent” – internetdagi ma’lumot, post yoki video;
- “cringe” – noqulay yoki uyatli holat;
- “toxic” – salbiy, ruhiy jihatdan zararli shaxs yoki holat;
- “ship qilish” – ikki insonni juftlashni istash, “mos tushadi” deb hisoblash.

Bunday soʻzlar tilimizda tez singib ketmoqda, hatto ularning oʻzbekcha talaffuz shakllari ham shakllanmoqda: “blogger”, “layk”, “followerchi”, “trendda yurmoq” kabi. Yoshlar tili faqat muloqot vositasi emas, balki madaniyat koʻrsatkichi hamdir. Internet orqali kirib kelayotgan xorijiy filmlar, musiqalar, oʻyinlar va moda yoʻnalishlari tildagi yangi soʻzlarning manbai boʻlmoqda. Shuning uchun ham yoshlar tili koʻpincha inglizcha soʻzlarga boy boʻladi.

Biroq bu jarayon faqat taqlid emas – oʻzbek yoshlarining oʻziga xos tili ham shakllanmoqda. Masalan, “zoʻr chiqdi”, “trendga tushdi”, “vayfay yoʻq, charchadim”, “mood yoʻq” kabi iboralar global tildan ilhomlanib, milliy tus olgan misollardir.

Bu hodisa tilning tabiiy moslashuvchanligini va oʻzgaruvchanligini koʻrsatadi. Til – bu doimiy harakatdagi ijtimoiy hodisa, va yoshlar bu oʻzgarishning asosiy harakatlantiruvchi kuchidir.

Yoshlar tili – bu tilning kelajagidir. U orqali yangi avlodning dunyoqarashi, qadriyatlari va zamonga munosabati ifodalanadi. Ijtimoiy tarmoqlarda faol boʻlgan yoshlar oʻz tili orqali jamiyatga yangicha fikrlash usulini olib kiradi.

Bugungi yoshlar uchun muloqot tezkor, emotsional va qisqa boʻlishi kerak. Shu bois, ularning tili ham zamonaviy, sodda va oʻziga xos boʻladi. Tilshunoslik nuqtai nazaridan, bu jarayon tabiiy va til rivojining muhim bosqichlaridan biri hisoblanadi.

Xulosa

Yoshlar tili va ijtimoiy tarmoqlardagi neologizmlar bugungi kunda til rivojining eng dolzarb yoʻnalishlaridan biridir. Ular orqali til nafaqat zamon bilan hamnafas boʻladi, balki oʻz imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, bu jarayon oʻzbek tilining milliy qiyofasini saqlab qolish masalasini ham dolzarb qiladi. Kelajakda yoshlar tili boʻyicha kompleks tadqiqotlar olib borish, neologizmlarning normativ holatini belgilash muhim ilmiy va amaliy vazifa hisoblanadi. Bugungi global axborot makonida til nafaqat aloqa vositasi, balki madaniyat, shaxs va jamiyatning oʻzini ifoda etish shakliga aylandi. Yoshlar tili esa shu jarayonning eng faol maydoni sifatida oʻz oʻrnini mustahkamlab bormoqda. Ijtimoiy tarmoqlar orqali yuzaga kelayotgan yangi soʻzlar yoshlarning tafakkuri, his-tuygʻulari va zamonaviy dunyoga munosabatini ifodalash uchun xizmat qilmoqda. Neologizmlar yoshlar hayotining ajralmas qismiga aylangan. Ular faqat tilning leksik qatlamini boyitib qolmay, balki yangi madaniy kodlarni ham shakllantirmoqda. Masalan, “trendda boʻlish” yoki “kontent yaratish”

faqat soʻz emas, balki yoshlarning hayotiy pozitsiyasini bildiruvchi tushunchalardir. Shunday qilib, neologizmlar yoshlar ongida yangi turmush tarzi, zamonaviy qadriyatlar va oʻzini ifoda etish erkinligini aks ettiradi.

Shuningdek, yoshlar tili orqali jamiyatdagi ijtimoiy tafovutlar, madaniy oʻzgarishlar va global taʼsirlar ham yaqqol seziladi. Internet avlodi tili nafaqat oʻzbek tilining, balki butun insoniyat muloqot madaniyatining yangi bosqichini koʻrsatmoqda. U xalqaro aloqa va texnologik rivoj bilan chambarchas bogʻliq. Shu sababli, yoshlar tili — milliy tilning global maydondagi yangi qiyofasidir, desak mubolagʻa boʻlmaydi. Ammo tilning bu tezkor oʻzgarish jarayonida muvozanatni saqlash zarur. Har bir yangi soʻz til tizimiga kirib kelar ekan, u milliylik, aniqlik va ifoda imkoniyatlari bilan uygʻunlashishi lozim. Bu esa, til siyosati, taʼlim va ommaviy axborot vositalarida maqsadli yondashuvni talab etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Joʻraeva, D. Til va jamiyat: Yoshlar tili muammolari. – Toshkent: Fan, 2018. – 95 b.
2. Karimov, N. Media tilshunoslik asoslari. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020. – 120 b.
3. Rasulov, A. Internet tilining lingvistik xususiyatlari. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2021. – 130 b.
4. Karimova, S. Neologizmlar va ularning leksik tizimdagi oʻrni. – Toshkent: OʻzMU, 2019. – 110 b.
5. Usmonov, B. Zamonaviy oʻzbek tili: ijtimoiy-lingvistik yondashuv. – Toshkent: Ilm ziyo, 2022. – 142 b.
6. Muzaffarovna, K. O. (2023). *The Role of Dance Terminology in Linguistics. Genius Repository*, 26, 83–85.
7. XUDOYBERDIYEVA, O. (2024). INGLIZ VA OʻZBEK TILLARI RAQS TERMINOLOGIYASIDA OʻZLASHMA SOʻZLARNING OʻRNI. *News of the NUUZ*, 1(1.10), 272-274.